

Цілковито віддана своїй професії. Наталія Іванська

Вікторія Котенок

Наталія Іванська (н. 1984) – українська актриса театру і кіно, викладач. У 2001–2005 рр. навчалася в Харківському інституті мистецтв імені І. Котляревського (нині – університет) на курсі заслуженого діяча мистецтв України Анатолія Літка. З 2003-го – актриса Харківського «Театру 19» (художній керівник і режисер – Ігор Ладенко), в якому створила близько 10 різнопланових ролей: Еллен у виставі «Любоф» за п'єсою Мюррея Шизгала «Luv», Мерседес – «Шукаю роботу» за Жорді Гальсераном, Гертруда – «Наш Гамлет» за Вільямом Шекспіром, Анна – «ЧМО» за п'єсою Володимира Жеребцова «Чморік», Назі – «Але все ж таки» за п'єсою «Дуель» Мара Байджиєва, А – у «Звірячих історіях» за Доном Нігро та ін. Грає також у виставах інших харківських театрів. Знялася у фільмах «А життя продовжується» Євгена Шишкіна, «Садівник» Олега Фіалка, «Здивуй мене» Івана Кравчишина, «Притулок» Михайла Озерова та серіалах.

Наталія Іванська.

Першовідкривачем в Україні п'єси «Звірячі історії» сучасного американського драматурга Дона Нігро (автора понад 450 п'єс) став незалежний молодіжний пошуково-експериментальний «Театр 19». За три роки вистава побувала в багатьох містах України та за кордоном, зібравши чимало схвальних відгуків і нагород: Гран-прі на Фестивалі театрів «Молоко» в Одесі (2017), Першу премію на фестивалі «Східний ExPress» у Сіверодонецьку (2017), премії в номінаціях «Вистава камерної сцени», «Режисура» і «Акторський ансамбль» на «Мельпомені Таврії» у Херсоні (2019), премії в номінаціях «За найкращу виставу» та «За яскравий bestiарій жіночих образів» на Міжнародному фестивалі AndriyivskyFest у Києві (2019). Останню за низку ролей у «Звірячих історіях» отримала Наталія Іванська. У виставі розповідається про тварин, які своїм способом життям, рисами характеру, манерою поведінки і навіть мімікою схожі на людей. Ніяких костюмів, гриму, масок на сцені немає – персонажі поведуться як звичайні люди. Вистава налічує 11 епізодів і 18 різнопланових героїв, яких грають лише чотири актори. Таким чином режисер у межах вистави створив чудову нагоду для кожного виконавця попрацювати над кількома абсолютно різними образами, продемонструвавши можливості свого таланту.

Наталія Іванська грає у «Звірячих історіях» Індічку, Мишу, Папугу, Кішку. І кожна з них цілісна, тонко й майстерно вибудована, суттєво різниться одна від одної. Спершу глядач бачить її в образі ніжної ліричної Індічки Пенні, яка мріє грати на саксофоні. Їй набридло думати і розмовляти лише про їжу, сидіти на одній галявині в лісі. На обличчі Пенні сяє усмішка, погляд світлий, рухи тіла плавні, граційні, здається, що вона ось-ось злетить на крилах своїх мрій. І навіть аргументи друзів (що в лісі не росте саксофонове дерево, що індічки не можуть грати на саксофоні, бо у них немає губ і пальців, що вона загине, коли покине зграю) не зупинили мрійницю. У цій ролі На-

талія створила образ «білої ворони» – людини, яка відрізняється від інших своєю життєвою позицією, не приховує цього і йде наперекір законам, здоровому глузду і долі.

У наступному епізоді акторка грає Мишу, що живе в домі у людей. Вона дуже розумна, обачна й обережна: знає кожен куточок будинку, чим і коли можна поласувати, що таке мишоловка і чому не можна до неї наближатися, вчиться на помилках інших мишей. Однак у неї є одна одержимість, з якою вона не може впоратися, – сир у мишоловці. Він її вабить, спокушає і не дає спокійно жити. І розумна Миша у виконанні Іванської не може збагнути, чому їй так тягне до цього сиру, адже це смертельна пастка. Її інстинкт веде жорстоку боротьбу зі здоровим глуздом. Вона не може позбутися думок про заборонений «плід», що доводять її до істеричного сміху і майже божевілья. Акторка грає Мишу серйозно, виражено в рухах і пластиці, на низьких голосових регістрах, з величезними окулярами на носі, що додає образу ще більшої комічності. Вона взаємодіє з довжелезною товстою мотузкою, якою намагається то виловити сир з уявної мишоловки, то прив'язати себе нею до чогось, або захистити від спокусливої пастки.

Наступний образ – Папуга, яка сидить у клітці з іншим папугою – її чоловіком. Вірна, тиха й покірна, вона догоджає йому, дбає про нього. Наталя в ролі Папути є втіленням мудрої, врівноваженої, майже ідеальної дружини, подруги життя, надійної опори. Та чоловік цього, на жаль, не зміг оцінити. У її відданості й любові він бачить лише неосвіченість, простоту, сірість, тому починає ображати і насміхатися. Це стало причиною їхньої розлуки, його божевілья й деградації. Хоч історія подається в комічному ключі, у ній приховано філософські змісти про те, як часто люди недооцінюють близьких і втрачають їх через небажання порозумітися, прощати і безкорисливо любити. В останньому епізоді Наталя постає в ролі гламурної манірної домашньої Кішки, яка у буденних речах, іграх на-

магається знайти сенс життя і своє призначення. Чому вона ловить мишей? Навіщо бігає за ниткою? Хто керує ниткою? Що їй приносить більше задоволення? Героїня допитлива, виявляє до всього інтерес, звертає увагу на дрібниці. Коли додому повертаються господарі, вона поводить звично, як породиста балувана кішка.

Харківський «Театр 19», що відзначив своє 19-річчя, позиціонує себе як «театр акторських індивідуальностей, де режисура прагне робити виставу “через актора”, створюючи яскравий і цікавий акторський ансамбль». І «Звірячі історії» підтвердили незмінність цієї позиції творчого вектора діяльності колективу. Наталія Іванська є однією зі «старожилів» театру. Її запросили, коли вона ще навчалася на другому курсі інституту. Її перші ролі: Муза у фантазмагорії «Хулія слави!» за п'єсою Миколи Куліша «Хулій Хурина» та Еллен у комедії «Любофь». Найскладнішими були Гертруда в «Нашому Гамлеті» та Назі у виставі «Але все ж таки». У першій складність полягала в тому, що треба було зіграти матір Гамлета, якого грав актор на сім років старший від неї, а також через велику відповідальність перед класикою. У другій роботі складність походила від схожості її душевного стану і переживань з тими, що відчувала героїня у виставі. А ще – у камерності сценічного простору. «Це була моя перша вистава на малій сцені в Будинку актора, де глядачі сидять на відстані 30 см від акторів, – пригадує Наталя. – Ти відчуваєш їхнє дихання, бачиш очі, реакції. Це був переворот у моїй свідомості, що можна так близько існувати з публікою, грати на півтонах. До того ж дуже зворушлива сама історія, яка хвилює мене й досі. Назі є коханкою головного героя, і вона змирилася з таким життям. Та в її житті випадково з'являється інший чоловік. Вони багато спілкуються і, зрештою, закохуються одне в одного. Герой розповідає свою героїчну життєву історію, яка перевертає її свідомість і ставлення до життя: Назі розуміє, що вона не хоче більше бути коханкою, що вона може жити щасливим повноцінним життям. Після смерті цього чоловіка жінка вирішує йти далі з думками “у мене все буде добре”. П'єса порушує глибокі теми, і глядачі – жінки та чоловіки – плачуть у залі. Деякі приходять по кілька разів, щоб зрозуміти, що в них у житті “все добре”». У виставі «Шукаю роботу» Іванська створила образ ділової офісної працівниці Мерседес, яка разом з іншими героями бореться за вакантну посаду в престижній компанії. Кардинально інша акторка в гостросоціальної комедії «(Най)легший спосіб кинути курити» за п'єсою Михайла Дурненкова, де грає Тетяну – дівчину-підлітка, яка веде легковажне життя: курить, п'є і вживає наркотики. Найновішою роботою Наталі у «Театрі 19» є Естер у трагікомедії «Щасливо» за мотивами п'єси Майкла МакКівера. «Безмежно вдячна Ігорю Львовичу, що він “нагороджує” цікавими ролями, і часом навіть “кидає” у творчий вир нової постановки, – зізнається акторка. – У нас невеликий колектив, прем'єру випускаємо раз на рік приблизно. Але щоразу режисер дає акторам такі різні ролі, деколи зовсім неочікувані. Якщо подивитися весь мій репертуар – немає у мене схожих ролей: усі героїні різновікові і різнохарак-

терні, вистави за жанром – від комедії до трагедії, від філософської притчі до детективу. Кожна робота різна і за рівнем складності.

Думаю, секрет успішності «Театру 19» у вдало підібраній команді однодумців – чудовому акторському ансамблі, талановитому режисерові Ігорю Ладенкові, директорці Ірині Суріковій. Театру б не існувало без підтримки глядача, який зростає і змінюється разом з нами, підтримує словами та листами. А ще нам дуже допомагають технічні працівники Будинку актора. Дуже хочеться, щоб до 20-річчя театру в нас з'явився свій майданчик».

Свої вистави «Театр 19» показує на сцені Будинку актора, де туляться понад 20 незалежних театрів. Серед них «Время Ч» і «Нова сцена», у виставах яких теж задіяна Ната-

Наталія Іванська у виставі «Але все ж таки». Режисер Ігор Ладенко. «Театр 19», Харків.

лія Іванська («Апельсинова любов» і «Тест на сумісність» Жанни Богусевич; «Чоловік на годину» – Миколи Осипова). Окрім того, грає у виставах Харківського театру ім. О. Пушкіна: Фру Лінне у «Ляльковому домі» (режисер Ольга Турутя-Прасолова), Бабусю у фарсі «Загублений чоловік» (режисер Вадим Мірошніченко).

«Театр у різні періоди мого життя перебував під різним прапором, – розмірковує Наталя. – У певний період він був моєю сім'єю, адже ми проводили час майже цілодобово разом, дехто скріпив свої стосунки шлюбом. Ми ходили в походи у гори, проводили разом свята, хрестили одне в одного дітей. Потім певний час театр був лише роботою – треба було заробляти гроші. Утім, оскільки наші стосунки з театром такі тривалі, то, думаю, що він є моїм покликанням. Бо театр треба любити: якщо любов до нього минає, вважаю, треба кидати професію – бути чесним до себе й до навколишніх людей, глядачів, партнерів».

Окрім роботи в театрах, Наталія Іванська дев'ять років викладає майстерність актора для дітей (нині в авторській школі «Тісто»). Виховує доньку, народження якої вважає найважливішою подією і нагородою в житті.